

ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

До
Председателя
на научно жури, определено със заповед №
67/15.01.2024 г. на Зам. Ректора по НИД на
Университета за национално и световно
стопанство, гр. София

СТ А Н О В И Щ Е

от д-р **Вълчин Здравков Даскалов**, доцент
по гражданско и семейно право, катедра
„Частноправни науки“, ЮФ, УНСС, външен
член на научното жури

относно: защита на дисертационен труд на
тема **„Специфики в уредбата на
работното време в българското
законодателство“** с автор Наталия
Кирилова Кирова, за присъждане на
образователната и научна степен „доктор“
по научната специалност „Трудово право и
обществено осигуряване“, професионално
направление 3.6. „Право“

Уважаеми членове на Научното жури,

С решение на Факултетния съвет на Юридическия факултет при
Университета за национално и световно стопанство, гр. София съм избран, а със
заповед № 67/15.01.2024 г. на Зам. Ректора по НИД и утвърден за вътрешен член
на Научно жури за провеждане на открито заседание за защита на дисертационен
труд на тема **„Специфики в уредбата на работното време в българското
законодателство“** с автор **Наталия Кирилова Кирова**, за присъждане на
образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Трудово право
и обществено осигуряване“, професионално направление 3.6. „Право“.

Декларирам, че нямам роднински връзки с кандидата, както и че не съм
съавтор с него в съвместни трудове и публикации.

В изпълнение на задълженията си като член на журито предоставям
настоящето становище.

I. Обща оценка на докторанта и на представения дисертационен труд

Наталия Кирилова Кирова е зачислена като задочен докторант в докторска
програма по „Трудово право и обществено осигуряване“ към катедра
„Частноправни науки“ при Юридически факултет, УНСС (заповед №

1551/10.07.2020г.) въз основа на прехвърляне на докторантурата от Икономически университет-Варна. През време на докторантурата си Наталия Кирова е положила предвидените изпити и е събрала изискваните кредитни точки. Обучението ѝ е протекло в определения срок, без удължаване и прекъсвания. Отчислена е с право на защита. Докторантката има впечатляваща професионална биография като юрист. В периода 2002г. – 2012г. работи в изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда”, гр. София, дирекция “Трудови правоотношения и правно осигуряване”, първоначално като Главен експерт, а последните 4 години като главен юрисконсулт. След това 1 година работи като държавен инспектор в администрацията на Министерския съвет, дирекция “Главен инспекторат”, а периода 2013-2016 г. като Главен експерт, и.д. финансов контролор и началник на отдел при Омбудсман на Република България. През времето на задочното си обучение в докторската програма тя продължава работата си като Главен експерт - юрист в Комисия за енергийно и водно регулиране, гр. София.

По темата на дисертационния труд са направени четири публикации, които отговарят на науметричните изисквания на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ (Приложение към чл. 1а, ал. 1 на ППЗРАСРБ). При изискван минимум от 30 наукометрични точки, докторантката е постигнала 40 точки, както следва:

Статия	Квалификация според ППЗРАСРБ	Точки
<p>1. Сумирано изчисляване на работното време – теоретически и практически аспекти</p> <p>В сп. „Известия“, бр. 3/2019 г.; обем: 15 стр.</p>	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
<p>2. Особенности на работното време в сухопътния и въздушния транспорт съгласно действащото българско законодателство</p> <p>В: сборник доклади от 2-ра Национална научна конференция „Правото и бизнесът в съвременното общество“, ИУ-Варна, 2019 г., обем: 13 стр.</p>	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
<p>3. Специфични на организация на работното време – време на разположение и дежурство</p> <p>В: сборник доклади от научна конференция в памет на проф. д-р Атанас Василев „Проблеми на трудовото и осигурителното право“, УНСС, 2020 г., обем: 12 стр.</p>	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
<p>4. Работно време с продължителност, по-голяма от нормалната</p> <p>В: сп. „Труд и право“, бр. 7/2022 г., обем: 12 стр.</p>	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове = Г7	10 т.
Общо наукометрични точки		40 т.

Дисертационният труд е изготвен под научното ръководство на доц. д-р Райна Койчева. Той е в обем 240 стр. (изложение, без библиография и друга

техническа информация). Направени са 276 бележки под линия. Библиографската справка на труда включва използвана научна и научно-приложна литература на български, руски и английски език.

II. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представения дисертационен труд

В представения за защита дисертационен труд са налице сериозни научни резултати и приноси към развитието на българската правна наука. Следва да бъдат посочени някои по-важни конкретни постижения.

Избраната тема е много актуална и с особена стопанска и социална значимост. Работното време е един от най-старите феномени в обществения живот, които е предмет на правна регламентация. Нормите, които го уреждат търпят чести промени за да отговарят на динамично променящите се условия на стопанството. Необходимостта от предложения изчерпателен анализ се обосновава от два фактора: условията за полагане на труд в България се променят динамично, особено след възстановяването на пазарното стопанство, а в по ново време и при необходимостта да се полага труд в условията на извънредни условия като пандемия. Наред с това, в тази област освен немалко подзаконовни нормативни актове са налични и общностни актове, които не винаги са в хармония с националния правен режим.

На второ място, представената работа е единственото в момента актуално цялостно систематично монографично изследване в българската правна литература, посветено на цялостния правен режим на работното време. Налични са някои статии по различни проблеми, свързани с отделни аспекти на работното време. Липсва, обаче, цялостно обзорно изследване, което да обобщи всички норми, уреждащи този социално-икономически феномен. Капиталният труд на проф. Средкова е посветен на същата тема, но от годината на издаването (1992 г.) до днес промените на нормативния режим на работното време са толкова много, че освен обичайните ежедневни проблеми, на дневен ред се поставят и съществени принципни въпроси. Едно от най-значимите достойнства на разглеждания труд е неговата пълнота – авторката акуратно е изследвала цялото законодателство, посветено на работното време и е предложила адекватно тълкуване на всички налични правила.

На следващо място, като особено достойнство на дисертационния труд като цяло, следва да се изтъкне удачното съчетаване различните методи на научно изследване. Правилното прилагане на традиционните логически методи на анализ и синтез, индукция и дедукция е довело до убедително мотивирани тези и изводи.

Особено достойнство на работата е предложения анализ на международните източници и особено общностните норми (директиви 94/33ЕО, 97/81ЕО, 2019/1152ЕС, 2019/1158ЕС). Заслужава внимание критичния анализ на опитите за хармонизация на вътрешното право към тях и особено направените предложения *de lege ferenda* с цел корекция на констатираните разминавания и неточности.

Дисертацията е написана на много добър юридически език и се чете лесно. Впечатление прави видимият сериозен практически опит на авторката, който и е позволил да идентифицира множество проблеми в правния режим, както и да предложи разумни решения за тяхното разрешаване.

Следва да се отбележи и добре подреденият и систематизиран научен апарат. Заинтересуваният читател лесно се ориентира в него и лесно би могъл да извлече полезна информация за собствени проучвания. Авторката несъмнено е достигнала до всички налични трудове по темата на дисертацията и умело се е възползвала от техните достижения за да аргументира своите тези и изводи. Липсват обаче достатъчно чуждестранни източници.

В работата са направени множество конкретни предложения *de lege ferenda*, някои от които оригинални (общо 34). Същите са добре обосновани и могат да бъдат подкрепени.

В работата са налице много приноси моменти. Би могло да се споменат някои от тях:

- категоричното разграничение между работното време, времето на разположение, и дежурството;
- критиката анализ на новите алинеи 2 и 3 в чл. 119 КТ от 2022г.;
- критичния анализ на възможностите за скрито увеличаване на продължителността на работното време за редица работници и служители.
- анализът на хармонизацията на вътрешното право към общностното би могъл да послужи на законодателя за отстраняване на констатираната дисхармония.

По мое убеждение постигнатите резултати и приноси на докторанта доказват не само задълбочените ѝ теоретични познания в областта на цялото право, но и нейните способности за самостоятелни научни изследвания и изграждането на цялостни обосновани теории.

III. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки.

На места работата има по-скоро коментарен характер, отколкото научен и звучи твърде практически. Посочените лични преживявания и казуси от собствената професионална кариера, описани в първо лице, нямат място в дисертационния труд. Препоръчително е тези пасажии да се редуцират или поне да се прередактират в подходящ стилизиран изказ.

В научния апарат почти липсват чуждестранни литературни източници, използвани са само 8 – 6 на руски език и 2 на английски.. Интересно за читателя би било да научи какви са законодателните решения на поставените проблеми в другите страни-членки в Европейския съюз като Германия, Франция, Италия.

Оскъдна е анализираната съдебна практика. Действително почти не могат да бъдат открити дела пред ВКС по въпроси, свързани с работното време. Но интерес представляват и касационните дела пред ВАС, свързани с актове на Главната инспекция по труда, свързани с констатирани нарушения на императивните разпоредби относно работното време.

Работата би спечелила ако в края на заключението авторката направи опит въз основа на категорично направените изводи да очертае тенденциите на развитие на правния режим на работното време в европейски и национален план.

Направените по-горе бележки не дискредитират безспорните достойнства на дисертационния труд. Тяхната цел е да провокират творческо-изследователския подход на докторанта, както и да помогнат да доразвиване на работата с оглед евентуална публикация.

IV. Заключение

Предвид изложените по-горе съображения, в заключение убедено изразявам положителната си оценка, че представения за защита пред научно жури дисертационен труд на тема „Специфики в уредбата на работното време в българското законодателство ” отговаря на всички изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични

длъжности в УНСС, за получаване на образователната и научна степен „доктор”, поради което предлагам на г-жа Наталия Кирилова Кирова - задочен докторант, да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Трудово право и обществено осигуряване”, професионално направление 3.6. „Право“.

Член на научното жури:

(доц. д-р Вълчин Даскалов)

16.02.2024 г.

гр. София

TO

The chairmen of
the scientific jury,
confirmed by the Order №67/15.01.2024 of the
Vice-Rector of SRA of the University of
National and World Economy

STANDPOINT

by Dr. Valchin Zdravkov Daskalov, associate
professor of civil and family law, Private Law
Sciences, the Faculty of Law, the UNWE,
internal member of the scientific jury

Subject: defence of a dissertation on the topic
**"Specifics in the regulation of working time
in the Bulgarian legislation"** with author
Natalia Kirilova Kirova, for awarding the
educational and scientific degree "doctor" in the
scientific specialty "Labour law and social
insurance", professional field: 3.6 Law

DEAR MEMBERS OF THE SCIENTIFIC JURY,

By decision of the Faculty Council of the Faculty of Law at the University of National and World Economy, Sofia, I was elected, and by the Order №67/15.01.2024 of the Vice-Rector of SRA approved as an internal member of the Scientific Jury for conducting an open session for the defence of a dissertation on the topic **"Specifics in the regulation of working hours in the Bulgarian legislation"** with author **Natalia Kirilova Kirova**, for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Labour law and social insurance", professional field: 3.6 Law.

I declare that I have no family ties with the candidate, and that I am not a co-author with him in joint studies and publications.

In fulfilment of my duties as a member of the jury, I submit this standpoint.

I. Overall assessment of the doctoral student and the presented dissertation

Natalia Kirilova Kirova is enrolled as a part-time doctoral student in the doctoral program in "Labour Law and Social Security" at the Department Private Law Sciences at the Faculty of Law, the UNWE (the Order №1551/10.07.2020) based on the transfer of the doctoral studies from the University of Economics-Varna. During her doctoral studies, Natalia Kirova passed the prescribed exams and collected the required credit points. Her training took place on time, without extensions or interruptions. She is charged with the right of defence. The doctoral student has an impressive professional biography as a lawyer. Since 2002 to 2012 she worked in the General Labour Inspectorate, Sofia, Directorate Labour Relations and Legal Insurance, initially as Chief Expert, and the last 4 years as Chief Legal Counsel. After that, she worked for 1 year as a state inspector in the administration of the Council of Ministers, Directorate General Inspectorate, and in the period 2013-2016 as Chief Expert, Acting. financial controller and head of department at the Ombudsman of the Republic of Bulgaria. During her part-time studies in the doctoral

program, she continued her work as Chief Expert - Lawyer in the Energy and Water Regulatory Commission, Sofia.

the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation. (Appendix to Art. 1a, para. 1 of the Regulations). With a required minimum of 30 scientometric points, the PhD student achieved 40 points as follows:

Article	Qualification according to RILDASRB	Points
1. Summarized calculation of working time – theoretical and practical aspects published in "Izvestia" magazine, no. 3/2019, volume: 15 pages,	Articles and reports published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes = Г7	10 p.
2. Specifics of working hours in land and air transport according to the current Bulgarian legislation published in a collection of reports from the 2nd National Scientific Conference "Law and Business in Modern Society", 2019, volume: 13 pages	Articles and reports published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes = Г7	10 p.
3. Specific forms of working time distribution - time available and on duty published in a collection of reports from a scientific conference in memory of Prof. Dr. Atanas Vassilev "Problems of labour and social security law", 2020, volume: 12 pages	Articles and reports published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes = Г7	10 p.
4. Working hours of longer than normal duration published in "Labour and Law" magazine, no. 7/2022, volume: 12 pages	Articles and reports published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes = Г7	10 p.
Total scientometric points		40 p.

The dissertation was prepared under the scientific supervision of Assoc. Dr. Raina Koycheva. It is 240 pages long (exposition, without bibliography and other technical information). 276 footnotes have been made. The bibliographic reference of the work includes used scientific and scientific-applied literature in Bulgarian, Russian and English.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the presented dissertation

The dissertation submitted for defence contains serious scientific results and contributions to the development of Bulgarian legal science. Some more important specific achievements should be mentioned.

The chosen topic is very current and of particular economic and social importance. Working time is one of the oldest phenomena in social life that is subject to legal regulation. The norms governing it undergo frequent changes to meet the dynamically changing conditions of the economy. The need for the proposed comprehensive analysis is justified by two factors: the conditions for employment in Bulgaria are changing dynamically, especially after the restoration of the market economy, and in new times and with the need to work under extraordinary conditions such as a pandemic. In addition, in this area, in addition to a number of by-laws, community acts are also available, which are not always in harmony with the national legal regime.

Secondly, the presented work is the only currently up-to-date complete systematic monographic study in the Bulgarian legal literature, dedicated to the overall legal regime

of working time. There are some articles available on different issues related to different aspects of working hours. However, there is a lack of a complete overview study that summarizes all the norms governing this socio-economic phenomenon. The capital work of Prof. Sredkova is dedicated to the same topic, but from the year of publication (1992) until today, there have been so many changes to the normative regime of working hours that, in addition to the usual everyday problems, important questions of principle are also put on the agenda. One of the most significant merits of the considered work is its completeness - the author has carefully researched all the legislation dedicated to working time and has offered an adequate interpretation of all available rules.

Next, as a special merit of the dissertation as a whole, the appropriate combination of different methods of scientific research should be highlighted. The correct application of traditional logical methods of analysis and synthesis, induction and deduction has led to convincingly motivated theses and conclusions.

A particular merit of the work is the proposed analysis of international sources and especially community norms (directives 94/33EC, 97/81EC, 2019/1152EU, 2019/1158EU). The critical analysis of attempts to harmonize domestic law to them and especially the proposed *de lege ferenda* to correct the identified discrepancies and inaccuracies deserves attention.

The dissertation is written in very good legal language and is easy to read. An impression is made by the visible serious practical experience of the author, which has allowed her to identify numerous problems in the legal regime, as well as to offer reasonable solutions for their resolution.

The well-arranged and systematized scientific apparatus should also be noted. The interested reader easily navigates it and could easily extract useful information for their own research. The author has undoubtedly reached all available works on the subject of the dissertation and skilfully used their achievements to argue her theses and conclusions. However, sufficient foreign sources are lacking.

In the work, numerous specific propositions *de lege ferenda* are made, some of them original (34 in total). They are well founded and can be supported.

There are many contributing moments in the work. Some of them could be mentioned:

- the categorical distinction between working time, available time, and duty;
- the critical analysis of the new paragraphs 2 and 3 in Art. 119 of the Labour Code from 2022;
- the critical analysis of the possibilities for a hidden increase in the duration of working hours for a number of workers and employees.
- the analysis of the harmonization of the internal law to the community law could serve the legislator to eliminate the disharmony found.

In my opinion, the achieved results and contributions of the doctoral student prove not only her in-depth theoretical knowledge in the field of the whole law, but also her abilities for independent scientific research and the construction of comprehensive grounded theories.

III. Critical notes and recommendations

Some critical notes and recommendations can also be addressed to the dissertation work.

In places the work is more commentary than scholarly and sounds too practical. The indicated personal experiences and case studies from one's own professional career, described in the first person, have no place in the dissertation work. It is recommended that these passages be reduced or at least re-edited into an appropriately styled statement.

There are almost no foreign literary sources in the scientific apparatus, only 8 are used - 6 in Russian and 2 in English. It would be interesting for the reader to learn what are the legislative solutions to the problems posed in other member countries of the European Union such as Germany, France, Italy.

The analysed judicial practice is scarce. Indeed, almost no cases can be brought before the Supreme Court of Cassation on issues related to working hours. But of interest are also the cassation cases before the Supreme Administrative Court, related to acts of the General Labour Inspectorate, related to established violations of the mandatory regulations regarding working time.

The work would benefit if, at the end of the conclusion, the author made an attempt, based on the categorically drawn conclusions, to outline the trends in the development of the legal regime of working time on a European and national level.

The remarks made above do not discredit the indisputable merits of the dissertation work. Their goal is to provoke the creative-research approach of the doctoral student, as well as to help further develop the work with a view to possible publication.

IV. Conclusion

In view of the above considerations, in conclusion I confidently express my positive assessment that the dissertation presented for defence before a scientific jury on the topic "Specifics in the regulation of working hours in the Bulgarian legislation" meets all the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic Bulgaria, to the Regulations for its implementation and to the Regulations for the organization and conduct of competitions for the acquisition of scientific degrees and for the occupation of academic positions at the UNWE, for obtaining the educational and scientific degree "doctor", therefore I propose to Ms. Natalia Kirilova Kirova - part-time doctoral student, to be awarded the educational and scientific degree "doctor" in the scientific specialty "Labour law and social insurance", professional field: 3.6 Law.

Member of the scientific jury:

(Assoc. Prof. Dr. Valchin Daskalov,)

16.02.2024

Sofia